

עונת התחרויות של שטייניץ ונערי מאת פרופ' אבי וינברום

עונת התחרויות הגיעה!

נערי האוצר – תודה לאל שרק אחת לשנתיים – מתחרים בכל מנכ"ל המשרדים, חברי הכנסת וראשי המשק ב-"מי ינצח את מי", "מי יפתיע את מי" ו-"מי חכם מכולם". התשובה לדידם היא אחת בכל המשחקים: אנחנו. ומתוך שאיני נער אוצר (גם לא בגיל), ואיני מתיימר כמותם להבין בכל נושאי הכלכלה לפני ולפנים, אצמצם את דברי לשטח בו אני מבין אך מעט: רפואה בשטח.

כבר כתבתי לפני שנה ושנתיים (כמעט) אודות מצבה הקשה של מערכת הבריאות בארץ, ואפילו העליתי שאלות נוקבות לסגן השר ליצמן (שכמובן לא הואיל להתייחס אליהן) אודות "ראייתו הכוללת" את המערכת. במערכת הבריאות, כמו במערכות רבות אחרות, מבחן התוצאה הוא הקובע: האם יש תרופה מצילה או מאריכה חיים שחולה יכול לקבל, או האם ניתוח לו זקוק חולה יתאפשר לו היום או בעוד חודש – ולא בעוד שנה. והתוצאה ברוב המקרים ידועה לכולנו: לא! ראוי לציין שהאכזבה שהבעתי בכתבותי הקודמות אודות מר ליצמן כסגן השר לענייני בריאות אכן ביססה את עצמה לאורך זמן, וחבל. כמעט בלי יוצא מן הכלל, כל אימת שמנכ"ל משרד או איש שקול בעל תובנה ונתונים מבוססים מעלה שאלה או דעה החולקת על דעת נערי האוצר, התשובה שלהם אינה עניינית: במקום לומר "בוא נראה את נתוניך, אולי אתה טועה, או שמא אנחנו". התגובה היא "הא, הוא בא מקום זה וזה ולכן הוא רוצה כך וכך". כך הגיבו הנערים כאשר דר' גמזו, המנכ"ל הנוכחי, אמר שאחת ממטרותיו בתקציב הבריאות החדש יהיה לשים קץ לצפיפות הבלתי אנושית והמבוזה – לא את נערי האוצר ומשפחתם – את החולה האנונימי בבתי החולים הציבוריים. "האג'נדה שלו היא תוצרת בי"ח איכילוב" הייתה תגובתם. ומה אם כן? הרי מבחן התוצאה כאן נראה לעין: שהחולה שמממן את משכורת נערי האוצר יזכה למעט כבוד ויחס אנושי. אז נערי האוצר – כולל שר האוצר, בעל התואר דר' לפילוסופיה – אמרו על כך – לא!!!

בספר החוקים הפיראטיים (כך אני קורא לחוק ההסדרים) רוצים הנערים להגביל את תקופת שימוש בתפקיד של מנהל בית חולים ומנהלי מחלקות, וכן בעלי תפקידים בכירים אחרים. הם נזכרו בסעיף שהועלה בעת שביתת הרופאים הגדולה (1983) ושהיה על סף מימוש, לולא קופ"ח כללית שטרפדה את העניין. זה הינו נושא ראוי בכל המשק, לאו דווקא במשרד הבריאות. הוא לקוח ממערכות בהן ניהול תקין הוא אבן פינה לשגשוג כלכלי תוך שמירה על אתיקה, שקיפות והתייעלות מנהלתית. אנשים בעלי עניין בוודאי יתנגדו להצעה; אם היא הועלתה לצורך ניגוח אין בינה ובין ניהול תקין ולא כלום. מר שטייניץ, בא נעשה סדר במערכות הממשלתיות; כולל מערכת הבריאות. נתחיל בבעלי הכוח והשררה במשרדך, או בבנק ישראל, למשל? במשרדי הממשלה השונים? אני מבטיחך שבמשרד הבריאות לא ישימו לך אז רגל ... יתר על כן, אם אתה מצדיק את דרישתך בכך שבארה"ב כך נוהגים דברים, וזה אכן כך, הבה ננסה (לפחות) להחיל נהלי עבודה דומים בכל רבדי הניהול. בוא נראה אותך ...

מר שטייניץ, מערכת הבריאות מקרטעת. נכון, היא זקוקה לא רק לכסף; רענון המערכת, ביזור מערכות ותפקידים, ניעור מנהלים והעמדתם על האדמה למען יפסיקו להתנהל כאלוהים של המאה ה-21 – כל זה דורש השקעה, התמדה, וכן, הרבה כסף שמלווה באסטרטגיה מובנית לטווח ארוך. כפי שנעשה במדינות אחרות, כגון קוריאה, סינגפור. גם כוח אדם מיומן ואיכותי הוא מצרך יקר ערך במקומותינו: הבאתם את כלל המערכות לבירא עמיקתא כזו, שאין רופאים ואין אחיות שרוצים להיכנס למערכת המולחצת על ידך ונעריך: מי ירצה לעבוד שעות רבות וקשות (פיסית ונפשית) בעד משכורות קמוצות שאתה "מואיל" להציע להם (אחרי שהעלית לעצמך ולידידיך חברי הכנסת את המשכורת בכ-20%)? הבעיה שלך, מר שטייניץ, ולנעריך אין שמץ של תכנית פיתוח מערכות ממוחשבות ואנושיות לשנים הקרובות, שלא לדבר על אסטרטגיה לטווח ארוך. וכך מערכת הבריאות תמשיך לקרטע כאשר משרדך יצא מדי שנתיים בשליפות מן המותן, כשהקשר בין ובין התנהלות המערכת בשטח רחוק כרחוק מזרח ממערב; ולחשוב באי-נחת שאתה פעם רצית להיות ראש ממשלה ...

הכותב הוא פרופסור חבר בהרדמה וטיפול נמרץ באוניברסיטת תל אביב, מנהל מח' התעוררות והשהייה במרכז הרפואי תל אביב (איכילוב), והמזכיר לשעבר של אגוד המרדמים בישראל וחבר המועצה הציבורית שליד תנועת אומ"ץ.